

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В ГАЛУЗІ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *13 «Механічна інженерія»*

Код та найменування спеціальності *131 «Прикладна механіка»*

Освітньо-професійна програма *«МАШИНИ І ТЕХНОЛОГІЇ ПАКОВАННЯ»*

Ступінь вищої освіти *магістр*

Затверджено на засіданні Методичної Ради зі спеціальностей *131 «Прикладна механіка» та 133 «Галузеве машинобудування» галузі знань 13 «Механічна інженерія»*

« 26 » червня 2024 р. протокол № 14

Реєстраційний номер в навчальному відділі

К 06-30

1. Загальна інформація

Кафедра:	<u>безпеки життєдіяльності та дизайну</u>	
Викладачі:	Лисюк Вікторія Миколаївна , доцент кафедри безпеки життєдіяльності та дизайну, кандидат технічних наук	
<u>Профайл</u>	Контакти: vik-lis@ukr.net , тел. роб. 048-712-40-90	
	Неменуца Світлана Миколаївна , старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності та дизайну, кандидат сільськогосподарських наук	
<u>Профайл</u>	Контакти: s_nem_od@ukr.net , тел. роб. 048-712-40-90	
	Сахарова Зінаїда Миколаївна , старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності та дизайну	
<u>Профайл</u>	Контакти: smart98192@gmail.com , тел. роб. 048-712-40-90	

Освітній компонент викладається на 1 курсі у 1 семестрі

Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	лабораторні
денна	30	14	16
заочна	12	4	8
Самостійна робота, годин	Денна - 60		Заочна - 78

Розклад занять – Розклад <https://rozklad.ontu.edu.ua/login.php>

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «Охорона праці та цивільний захист в галузі» є складовою частиною підготовки здобувачів ступіня вищої освіти магістр.

В сучасних умовах виробничого середовища на будь-якому підприємстві, в організації чи установі, де технологічні та робочі процеси є складними і розгалуженими системами, які використовують різні види енергій, сучасне технологічне і транспортне обладнання, автоматичні прилади та комп'ютерну техніку, питання охорони праці є дуже важливими, оскільки до кожного працівника висуваються високі фізичні та психофізіологічні вимоги. Завжди існує ризик отримати травму або професійне захворювання при будь-якої діяльності. Тому кожний працівник повинний володіти не тільки професійними навиками та знанням правил безпеки на робочому місці, але й знати основні законодавчі та нормативні акти України та міжнародної спільноти. Це допоможе майбутнім спеціалістам, від яких залежить безпека виробництва та життя працівників, в своїй професійній діяльності зменшити

виробничий ризик, створити безпечні та належні умови праці, знизити витрати на страхування, уникнути дорогих судових позовів, створити і підтримувати сприятливий здоровий клімат у колективі найманих працівників.

Збільшення загальної кількості природних та техногенних катастроф, численних воєнних та регіональних конфліктів підвищує масштаби негативних наслідків для людей та економіки. Сучасний спеціаліст, особливо керівник будь-якого рівня, повинен знати та вміти застосовувати заходи щодо попередження надзвичайних ситуацій та зменшення і ліквідацію їх наслідків. З цією метою підготовка спеціалістів та магістрів передбачає вивчення нормативної дисципліни «Цивільний захист», яка направлена на формування знань та вмінь в галузі організації захисту населення від надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру.

Освітній компонент «Охорона праці та цивільний захист в галузі» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітнього компоненту «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», для послідовних освітніх компонент «Дослідницька практика», «Атестація: виконання та захист кваліфікаційної роботи магістра».

3. Мета освітнього компоненту

Метою вивчення освітнього компоненту є:

- формування у майбутніх фахівців умінь та компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у галузі;
- набуття здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Модуль 1 - Охорона праці в галузі

В результаті вивчення модуля 1 «Охорона праці в галузі» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- положення законодавчих та нормативно-правових вітчизняних і закордонних актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;
- обов'язки власника щодо створення і забезпечення функціонування системи управління охороною праці підприємства;
- порядок розслідування нещасних випадків та професійних захворювань на робочих місцях;
- причини пожеж на об'єктах харчової промисловості, заходи і засоби їх попередження.

вміти:

- розробляти і впроваджувати безпечні технології, обирати оптимальні умови і режими праці;
- проводити розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- розробляти та проводити заходи щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.
- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення безпеки праці;
- проводити навчання та перевірку знань з питань охорони праці.

Модуль 2 – Цивільний захист.

В результаті вивчення модуля 2 «Цивільний захист» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- завдання та організаційну структуру цивільного захисту України;

- характеристики осередків зараження і ураження, які виникають в умовах мирного та воєнного часу;
- засоби і заходи захисту людей від вражаючих факторів при аваріях, катастрофах, стихійних лихах, пожежах, воєнних надзвичайних ситуацій тощо;
- основи організації і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження;
- основи стійкості роботи об'єктів господарювання при надзвичайних ситуаціях(НС).

вміти:

- прогнозувати можливість виникнення та масштаби НС;
- оцінювати радіаційну, хімічну, пожежовибухонебезпечну обстановку, яка може виникнути внаслідок НС природного, техногенного і воєнного характеру;
- оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання в НС і визначати необхідні заходи щодо її підвищення;
- взаємодіяти з відповідними державними органами з метою забезпечення зовнішнього захисту.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Охорона праці та цивільний захист в галузі» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 131 Прикладна механіка](#) та [освітньо-професійній програмі «Машини і технології пакування»](#) підготовки магістрів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у прикладній механіці або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК 1.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати інженерно-технічні та науково-прикладні проблеми.
- ЗК 6.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

ФК 1. Здатність застосовувати відповідні методи і ресурси сучасної інженерії для знаходження оптимальних рішень широкого кола інженерних задач із застосуванням сучасних підходів, методів прогнозування, інформаційних технологій та з урахуванням наявних обмежень за умов неповної інформації та суперечливих вимог.

Програмні результати навчання:

РН 11. Розробляти управлінські та/або технологічні рішення за невизначених умов та вимог, оцінювати і порівнювати альтернативи, аналізувати ризики, прогнозувати можливі наслідки.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Охорона праці в галузі.			
1.	Міжнародні норми та законодавча база в галузі охорони праці. Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Директиви ЄС і конвенції МОП з охорони праці. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці.	2	1
2.	Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці. Основні принципи і органи державного нагляду за охороною праці. Положення про Державну службу України з питань праці. Її основні завдання, функції та права. Громадський контроль за станом охорони праці. Діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці. Комісія з питань охорони праці підприємства.	2	
3.	Система управління охороною праці в організації. Положення про СУОП. Порядок розробки і впровадження СУОП. Структура та зміст розділів СУОП. Планування заходів з охорони праці. Ефективність функціонування СУОП. Контроль стану охорони праці.	2	
4.	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Розслідування та облік аварій. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві	2	1
Змістовний модуль 2. Цивільний захист.			
5.	Цивільний захист в сучасних умовах. Єдина державна система цивільного захисту та її функціонування. Сили цивільного захисту. Організація цивільного захисту на підприємстві та в навчальних закладах. Моніторинг надзвичайних ситуацій та об'єктів підвищеної небезпеки, організація і функціонування системи.	2	1
6.	Джерела іонізуючого випромінювання та наслідки їх дії на живі організми. Вплив вражаючих факторів на продовольчу сировину і готову продукцію. Основні відомості про іонізуюче випромінювання. Природні джерела іонізуючих випромінювань (ІВ). Штучні джерела іонізуючих випромінювань (ІВ). Особливості впливу іонізуючих випромінювань на живі організми. Наслідки дії іонізуючих випромінювань. Радіоактивне зараження продовольчої сировини, готової продукції і води. Зараження продовольчої сировини, готової продукції і води хімічними речовинами. Зараження продовольчої сировини, готової продукції і води бактеріальними засобами. Основні заходи та засоби захисту продовольчої сировини, готової продукції і води від впливу вражаючих факторів.	2	
7.	Основні способи захисту населення та підвищення стійкості роботи підприємства в умовах надзвичайних ситуацій.	2	1

	Концепція захисту населення від надзвичайних ситуацій. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Засоби індивідуального захисту. Стійкість роботи підприємства в умовах надзвичайних ситуацій.		
Разом за ОК:		14	4

5.2 Перелік лабораторних робіт

№ з/п	Назва практичної/лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.1	Інструкції з охорони праці для різних видів робіт та професій галузі	2	2
1.2	Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві	4	-
1.3	Розробка заходів і засобів вибухопожежної безпеки на підприємствах галузі	2	2
2.1	Оцінка радіаційної обстановки	2	2
2.2	Оцінка хімічної обстановки	2	
2.3	Засоби захисту у надзвичайних ситуаціях	4	2
Всього за ОК:		16	8

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1: Охорона праці в галузі			
1.	Опрацювання лекційного матеріалу за темами відповідно до п.5.1.	4	14
2.	Підготовка лабораторних занять за темами відповідно до п.5.2.	5	4
3.	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції: 1. Міжнародний стандарт SA 8000: 2001 «Соціальна відповідальність». 2. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 «Посібник (настанова) із соціальної відповідальності». 3. Спеціально уповноважений державний орган з питань пожежної безпеки - Державна служба України з надзвичайних ситуацій. 4. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. 5. Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників (НПАОП 0.00-7.11-12). 6. Спеціальне розслідування нещасних випадків. 7. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. 8. Пенсійний фонд України як уповноважений орган в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.	25	25
Змістовний модуль 2: Цивільний захист			
1.	Опрацювання лекційного матеріалу за темами відповідно до п.5.1.	4	14
2.	Підготовка лабораторних занять за темами відповідно до п.5.2.	5	4
3.	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції: 1. Надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру. 2. Структура формувань на об'єктах господарювання. 3. Міжнародне право з питань захисту населення. 4. Вплив природної радіоактивності на еволюцію видів. Радіаційна небезпека радону.	17	17

5. Коротка характеристика вражаючих факторів ядерного вибуху. 6. Заходи та засоби захисту продовольчої сировини, продукції на підприємствах галузі від впливу вражаючих факторів. 7. Призначення та улаштування протирадіаційних укриттів. 8. Оцінка стійкості роботи об'єктів господарювання.		
Всього за ОК:	60	78

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- тестування знань здобувачів з певних тем (або з певних окремих питань ОК) та підсумкове;
- виконання і захист лабораторних робіт;
- усне опитування;

Підсумковий контроль – *диференційований залік*

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
<u>Змістовний модуль 1. : Охорона праці в галузі</u>		
Лабораторні роботи*	24	10
Самостійна робота*	11	25
Тест*	15	15
Всього за змістовний модуль 1	50	50
<u>Змістовний модуль 2. : Цивільний захист</u>		
Лабораторні роботи*	24	10
Самостійна робота*	11	25
Тест*	15	15
Всього за змістовний модуль 2	50	50
Всього	100,0	100,0

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті.](#)

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Лабораторні роботи

Денна форма навчання		
6-8 балів	Лабораторна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
4,1 -5,9 балів	Лабораторна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
2,1– 4,0 балів	Лабораторна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
1,1– 2 балів	Лабораторна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-1 балів	Лабораторна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно
Заочна форма навчання		
4,5 - 5,0 балів	Лабораторна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
4,0 – 4,4 балів	Лабораторна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
3,5 – 3,9 балів	Лабораторна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
2,1 – 3,4 балів	Лабораторна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0 - 2 балів	Лабораторна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота

Денна форма навчання		
9 - 11,0 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
7 - 8,9 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
5 - 6,9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
3 - 4,9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0 - 2,9 балів	Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно
Заочна форма навчання		
20,0-25,0 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
15,0-19,9 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
10,0 – 14,9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
5,0 – 9,9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо

0 – 4,9 балів	Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно
----------------------	--	--------------

Тестування

13 - 15 балів	90 - 100 % правильних відповідей	відмінно
10 -12,9 балів	74 – 89% правильних відповідей	дуже добре
7 – 9,9 балів	60 – 73% правильних відповідей	добре
5– 6,9 балів	35 – 59 % правильних відповідей	достатньо
0 – 4,9 балів	0-35 % правильних відповідей	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Лабораторні заняття: виконання лабораторних дослідів з наступних захистом результатів досліджень.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними звітами, складання звітної документації, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогії, оцінка, ілюстрація тощо), складання скетчів за темами лекцій, реферування, конспектування)

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Охорона праці та цивільний захист в галузі (Модуль 1 - Охорона праці в галузі) [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. О. Фесенко, В. М. Лисюк, О. М. Мирошніченко та ін. ; Одес. нац. акад. харч. технологій. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 126 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.1457532>

2. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни "Охорона праці та Цивільний захист в галузі" (Модуль 1 - Охорона праці в галузі) [Електронний ресурс] : для студентів спец. 181 "Харчові технології" ден. та заоч. форм навчання / О. О. Фесенко, В. М. Лисюк, О. М. Мирошніченко та ін. ; Каф. безпеки життєдіяльності. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 56 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.1517829>

3. Охорона праці та цивільний захист в галузі (Модуль 2 - Цивільний захист) [Електронний ресурс] : метод. вказівки до самост. роботи, для магістрів які навчаються за усіма напрямками підгот. / О. О. Фесенко, В. М. Лисюк, С. М. Неменуца та ін. ; Каф. безпеки життєдіяльності. — Одеса : ОНАХТ, 2019. — Електрон. текст. дан.: 38 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnв.BibRecord.165897>

4. Безпека життєдіяльності та цивільний захист [Текст] : підручник для студентів, які навчаються за спец. з природничих, соціально-гуманітар. наук та інформ.-комунікац. технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний ; Нац. техн. ун-т України "Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського". — Київ : Каравела, 2022. — 268 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.2232987>

5. Охорона праці в галузі нанотехнологій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спец. 105 "Прикладна фізика та наноматеріали" / Л. М. Сусліков ; Ужгород. нац. ун-т, Фізичний ф-т. — Ужгород, 2023. — 292 с. ISBN 978-617-7825-84-4

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ.2240239>

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Урядовий портал. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Конституція України. Основний закон. — К., 1996. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

4. Про охорону праці: Закон України, 1992. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

5. ДК 009:2010. Національний класифікатор України «Класифікація видів економічної діяльності» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/>.

6. Кодекс законів про працю: Закон України. К., 1971. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

7. Кодекс цивільного захисту України: Закон України. — К., 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

8. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України. — К., 1992. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України. — К., 1999. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

10. Про затвердження положення про Державну Службу України з питань праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 р. № 96. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

11. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України — К., 2007 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

12. НПА ОП 0.00-7.11-12. Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dnor.com.ua/>.

13. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052.. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

14. «Про правовий режим воєнного стану»: Закон України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

15. Про затвердження положення про Державну Службу України з питань праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 р. № 96. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://zakon.rada.gov.ua/>.

16. Про об'єкти підвищеної безпеки: Закон України. – К., 2001. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

17. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України – К., 2007 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

18. НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15#Text>

19. Про соціальний діалог в Україні: Закон України. – К., 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

20. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці від 07.02.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnaop.com/>; <http://zakon.nau.ua/>.

21. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pfu.gov.ua/>

22. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ohranatruda.io.ua/>.

23. Європейський Союз [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu.int/comm/external_relations/ceeca/.

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337 «Про затвердження порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>

25. Міжнародний стандарт SA 8000: 2001 «Соціальна відповідальність».

26. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 «Посібник (настанова) із соціальної відповідальності».

27. НПАОП 0.00-6.03.93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0020-94#Text>

28. Положення «Про єдину державну систему цивільного захисту». Постанова Кабінету Міністрів України від 9.01.2014 р. №11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

29. Положення «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій». Постанова Кабінету Міністрів України від від 26.01.2015 р. №18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

30. Постанова КМУ № 211 від 11.03.2020 р. зі змінами від 16.03.2020 р. [«Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»](#).

31. Охорона праці та цивільний захист в галузі (Модуль 1 - Охорона праці в галузі) [Електронний ресурс] : посіб. до виконання лаб. робіт / О. О. Фесенко, В. М. Лисюк, З. М. Сахарова ; Каф. безпеки життєдіяльності. — Одеса : ОНАХТ, 2016. — Електрон. текст. дан.: 56 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.156933>

32. Охорона праці та цивільний захист в галузі (Модуль 1 - Охорона праці в галузі) [Електронний ресурс] : посіб. до самостійної роботи / О. О. Фесенко, В. М. Лисюк ; Каф. безпеки життєдіяльності. — Одеса : ОНАХТ, 2016. — Електрон. текст. дан.: 29 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentView?docid=OdONAHТ>

33. Охорона праці та цивільний захист в галузі (Модуль 2 - Цивільний захист) [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. О. Фесенко, В. М. Лисюк, З. М. Сахарова ; Одес. нац. акад. харч. технологій, Каф. безпеки життєдіяльності. — Одеса, 2017. — Електрон. текст. дані: 146 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.166206>

34. Охорона праці та цивільний захист в галузі (модуль 2 - Цивільний захист) [Електронний ресурс] : метод. вказівки до викон. лаб. робіт / О. О. Фесенко, В. М. Лисюк, З. М. Сахарова ; Каф. безпеки життєдіяльності. — Одеса : ОНАХТ, 2017. — Електрон. текст. дані: 48 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentView?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.161216&field=0>

35. Кучма М.М. Цивільна оборона (цивільний захист) [Текст] : навч. посіб. / М. М. Кучма. — 2-ге вид., допов. і випр. — Львів : Магнолія-2006, 2007. — 360 с. — (Вища освіта в Україні). ISBN 966-8340-21-3

36. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист [Текст] : підручник / М. І. Стеблюк. — Київ : Знання-Прес, 2007. — 487 с.

37. Хіврич О.В. Цивільний захист [Текст] : практикум / О. В. Хіврич, Н. В. Володченкова, А. М. Литвиненко ; Нац. ун-т харч. технологій. — Київ : НУХТ, 2015. — 158 с.

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [роботодавців](#).

Викладачі

/ПІДПИСАНО/

Вікторія ЛИСЮК

/ПІДПИСАНО/

Світлана НЕМЕНУЩА

/ПІДПИСАНО/

Зінаїда САХАРОВА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності та дизайну.

Протокол від « 15 » травня 2024 р. № 9

Завідувач кафедри БЖД та Д,
к.т.н., доц.

/ПІДПИСАНО/

Світлана ОРЛОВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Машини і технології пакування»
д.т.н., проф., проф.каф.
процесів, обладнання та
енергетичного менеджменту

/ПІДПИСАНО/

Олександр ВАТРЕНКО